

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. januar 2015
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Adam Abdel Khalik
Sagsnr.: 2014-0032/27-0062
Dok.: 1435053

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 257 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik har stillet til justitsministeren den 19. december 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mette Frederiksen

/

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 257 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik:

”Vil ministeren redegøre nærmere for armslængdeprincippet i forhold til Udlændingestyrelsen og oplyse, om ministeren eksempelvis kan pålægge en styrelse noget eller bede en styrelse om noget? Vil ministeren herudover nærmere redegøre for grænserne for tilsynspligten og armslængdeprincippet?”

Svar:

1. Udlændingestyrelsen er i udlændingelovens § 46, stk. 1, tillagt kompetence til at behandle asylsager i første instans. Asylsager har siden 1983 været underlagt et særligt lovordnet rekursystem, hvor Udlændingestyrelsens afgørelser indbringes for Flygtningenævnet, der er et uafhængigt, domstolslignende organ.

2. Det antages i den forvaltningsretlige litteratur, at et departements – og en ministers – kompetence over for en underordnet myndighed begrænses på visse punkter i sådanne tilfælde, hvor en styrelse er tillagt en kompetence direkte i lovgivningen, og hvor der samtidig er etableret et særligt lovordnet rekursystem med et uafhængigt nævn som rekursinstans.

Det er således fast antaget, at et departement i sådanne tilfælde ikke kan gribe ind i en konkret sag, efter at styrelsen har truffet afgørelse i sagen, jf. Jens Garde m.fl., Forvaltningsret Almindelige emner (5. udgave, 2009), side 46 f, og Jørgen Albæk Jensen og Michael H. Jensen i en artikel offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen fra 1995, side 25ff. (”Overordnede myndigheders beføjelser over for underordnede myndigheder med originær kompetence”).

Om et departement kan udstede konkrete tjenestebefalinger, før sagen er afgjort i styrelsen, afhænger ifølge den forvaltningsretlige litteratur af, om den særlige kompetencefordeling på området er fastlagt for at undgå politisk indblanding i enkeltsagsbehandlingen. Hvis det er tilfældet, kan et departement – og en minister – ikke udstede konkrete tjenestebefalinger til styrelsen. Der henvises i den forbindelse til Jens Garde m.fl., Forvaltningsret Almindelige emner (5. udgave, 2009) side 47, og Jørgen Albæk Jensen og Michael H. Jensen i en artikel offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen fra 1995, side 25ff. (”Overordnede myndigheders beføjelser over for underordnede myndigheder med originær kompetence”).

Derimod antages der som udgangspunkt ikke at være noget til hinder for, at et departement i sådanne tilfælde vil kunne udstede generelle tjenestebefalinger. Noget andet vil imidlertid kunne følge af det konkrete lovgrundlag på området.

3. Det er Justitsministeriets opfattelse, at hensynet bag udlændingelovens bestemmelser om klageadgang til Flygtningenævnet bl.a. er at undgå politisk indblanding i de konkrete asylsager.

Der er ved oprettelsen og opretholdelsen af Flygtningenævnet således lagt vægt på, at der er tale om et sagkyndigt nævn, som sikrer politisk uafhængighed af hensyn til asylansøgers retssikkerhed. Udlændingelovens forarbejder og systematik bygger således grundlæggende på det princip, at asylsager behandles af Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet, og at justitsministeren ikke har nogen kompetence i konkrete asylsager.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at departementet – og ministeren – ikke vil kunne give konkrete tjenestebefalinger til Udlændingestyrelsen om behandlingen af enkeltsager på asylområdet.

Den nuværende regering efterlever – ligesom tidligere regeringer – desuden et armslængdeprincip. Det indebærer, at departementet skal undlade at fastsætte generelle retningslinjer, som direkte eller indirekte kan få indflydelse på asylsagers indholdsmæssige afgørelse.

Der kan i den forbindelse også henvises til Jens Vedsted-Hansen i Lone B. Christensen m.fl., Udlændingeret (3. udgave, 2006), s. 16 f. og samme forfatter i en artikel offentliggjort i Retsvidenskabeligt Institut B's Årsberetning 1997, s. 202 ff. ("Internationale forpligtelser for uafhængige myndigheder"). I den pågældende artikel beskrives, at det daværende Indenrigsministerium havde tilkendegivet, at man anså sig for afskåret fra at udstede administrative retningslinjer om bestemte typer af asylsager. Forfatteren er kritisk over for denne opfattelse.

4. Justitsministeriet er som udgangspunkt forpligtet og berettiget til at føre tilsyn med sine underliggende styrelser og til konkret at undersøge forhold, som ministeriet bliver opmærksomt på, hvis der er en vis sandsynlighed for, at der er begået en ulovlighed. Det ovenfor anførte om hensynet bag udlændingelovens bestemmelser om klageadgang til Flygtningenævnet fører imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse til, at der bør udvises tilbageholdenhed ved udøvelsen af ministeriets tilsyn med Udlændingesty-

relsens asylsagsbehandling. Der kan i den forbindelse også henvises til Sten Bønsing, *Almindelig Forvaltningsret* (3. udgave, 2013), side 361, hvor det er anført, at tilsynsbeføjelsen for en overordnet myndighed i sådanne tilfælde, hvor en underordnet myndighed er tillagt kompetence direkte i lovgivningen, og der er tilknyttet et uafhængigt klageorgan, formentlig er begrænset til en adgang til at kræve oplysninger.